

PLA DOCENT

Curs : Segon
Especialitat: Direcció i Dramatúrgia
Codi de l'assignatura: 523001
Assignatura (nom): Escenificació 1
Tipus d'assignatura (Bàsica, Obligatòria, Optativa): Obligatòria
Crèdits ECTS de l'assignatura (p.ex. 6 ECTS): 4 ECTS
Hores totals de l'assignatura: 100
Impartició (1r. sem; 2n. sem; anual): 1er semestre
Professors/es: Ramon Simó
Descriptors: Consideració de l'escenificació des d'un punt de vista multimedial. L'escenificació com a reproducció d'un sistema comunicatiu. Estudi dels conceptes de situació dramàtica i situació escènica. Procés inductiu de coneixement del text: aprofundiment de l'anàlisi de l'acció comunicacional o de comportament. Estudi del moviment i de les necessitats espacials a través de la composició de la interacció. Definició de la proposta expressiva: la intuïció de l'estil. Descripció bàsica de l'espai ficcional: estudi de la proporció actor-espai i de la proporció espai-espectador. Introducció a la determinació i planificació del moviment i el ritme escènics. Primeres intuïcions sobre el sentit de l'escenificació com a conseqüència del procés inductiu. Consideració de la coherència ètica i estètica del treball creatiu.
Requisits: Introducció a l'escenificació, Introducció a la dramatúrgia.
Observacions:

COMPETÈNCIES QUE ES TREBALLARAN A L' ASSIGNATURA:

Competències generals (transversals):

1. Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.
2. Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
3. Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
4. Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.
5. Fer autocrítica de l'acompliment professional i interpersonal.
6. Desenvolupar raonadament i crítica idees i arguments.
7. Treballar de forma autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.

Competències específiques:

1. Concebre propostes escèniques que fonamenten l'espectacle, generant i analitzant conceptes, textos i imatges, i valorant les seves propietats representatives i la seva qualitat estètica.
2. Projectar la composició de l'espectacle, utilitzant tots els coneixements tècnics i estètics necessaris sobre els diversos llenguatges que participen en la representació.
3. Investigar per concebre i fonamentar el procés creatiu personal, tant pel que fa a la metodologia de treball com a la renovació estètica.
4. Estudiar el fet escènic a partir de diferents mètodes.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE:

Coneixements:

- C1. Aprendre els conceptes fonamentals de la Teoria de la Comunicació humana, la Pragmàtica lingüística i de la Teoria de Sistemes.
- C2. Conèixer les determinacions dels sistemes comunicatius per aplicar-les a la seva reproducció.
- C3. Entendre l'espectacle com a sistema comunicatiu.
- C4. Comprendre la relació entre l'estudi de la interacció humana i els mètodes de construcció de l'acció ficcional i del personatge.
- C5. Estudi comparatiu del Sistema Stanislavski -comprès el seu desenvolupament històric- i la Teoria de la Comunicació, la Pragmàtica i la Teoria de sistemes.
- C6. Estudi del concepte de situació des del punt de vista del text i des del punt de vista de la representació.
- C7. Entendre els conceptes bàsics de l'estructura lògica de la interacció i de la seva relació amb el context situacional i comunicacional. Entendre els principis bàsics que regeixen l'acció com a element comunicatiu amb l'espectador.
- C8. Diferències i relacions entre procés analític deductiu i procés constructiu inductiu.
- C9. Construcció de la lògica de la interacció a partir dels seus elements estructurals i de la relació amb el context situacional.
- C10. Comprendre el paper de la determinació de la interacció en la construcció del sentit.
- C11. Aprendre els conceptes que s'apliquen per a la composició del personatge a través del procés inductiu de construcció de l'espectacle.
- C12. Comprendre la vinculació entre acció, expressió, espai ficcional i tempo-ritme de l'espectacle.
- C13. Entendre el lligam entre determinació de l'acció i estil.

Habilitats, procediments o destreses:

- H1. Saber analitzar bàsicament un procés comunicatiu entès com a sistema.
- H2. Saber aplicar els conceptes de la Teoria de la comunicació, la Pragmàtica i la Teoria de Sistemes en la construcció d'un sistema comunicatiu simple.
- H3. Saber diferenciar entre el procés inductiu de comprensió del text o la situació dramàtica i el procés analític deductiu.
- H4. Saber utilitzar les eines que permeten induir els processos d'interacció a través del text o ls determinants de la situació.
- H5. Saber utilitzar i reconèixer els diversos elements del Sistema Stanislavski i les seves reformulacions posteriors.
- H6. Saber construir la lògica de la interacció.
- H7. Saber descobrir, en el procés inductiu de construcció de la interacció, les determinacions que se'n deriven per a la construcció de la situació escènica i del personatge.
- H8. Saber derivar del procés inductiu les necessitats de moviment i espacials de l'espectacle i comprendre la seva funció en la creació del tempo-ritme.
- H9. Saber desxifrar les implicacions que té per a la definició del sentit final de l'espectacle la construcció de la interacció i totes les seves determinacions.
- H10. Saber determinar, a partir de les determinacions extremes de l'anàlisi deductiva i del procés d'inducció, els conceptes que regeixen la definició formal de l'espectacle.

Actituds:

- A1. Tenir autonomia a l'hora de buscar informació, sintetitzar-la i utilitzar-la en els seu procés d'estudi i de creació.
- A2. Tenir una mirada oberta i crítica vers altres èpoques i contextos socials, econòmics i culturals.
- A3. Ser capaç de desenvolupar uns criteris estètics i ideològics sent crític amb les pròpies idees i flexible amb les idees dels altres.
- A4. Ser capaç d'aprendre dels errors.
- A5. Ser inquiet i obert per descobrir nous sistemes, paradigmes i metodologies artístiques.
- A6. Ser crític amb les pròpies idees i flexible per tal de poder resoldre problemes que apareguin en contextos diferents.
- A7. Ser capaç de prendre decisions, fent un judici selectiu, i alhora tenir una actitud oberta per compartir i transformar aquestes decisions.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI)

Blocs de contingut:

1. El teatre com a sistema de comunicació. Definició general. Teoria de la Comunicació Humana, Pragmàtica Lingüística i Teoria General de Sistemes. Valor comunicatiu de tots els components escènics. Sistema de comunicació intern i sistema de comunicació extern. La relació amb l'espectador.
2. El concepte d'interacció en la ficció teatral. Recreació de la interacció des del punt de vista de l'espectacle. Situació dramàtica, situació escènica i comunicació amb l'espectador. Estructura de l'acció comunicativa o comportament: el sistema Stanislavski i les seves reinterpretacions com a punt de partida per al reconeixement i la construcció de la interacció ficcional. Elements constitutius de la interacció.
3. El procés inductiu de reconeixement i construcció de la interacció. Diferències entre l'anàlisi deductiva i l'aproximació inductiva al text o guió dramàtic. La inducció com a eina per a la construcció de la interacció: orientació i processos de coneixement. La determinació de l'espectacle a partir de l'articulació de la lògica de la interacció. Diferències entre la lògica de la interacció quotidiana i la lògica de la interacció poètica: l'estil i la norma creativa.
4. La complexitat del procés de creació. El paper de la imaginació i la intuïció en la indagació inductiva. Tractament de materials contextuals i suggestius. Les conseqüències de la inducció: el sentit i personatge com a objectiu a assolir al llarg de la representació; necessitats de moviment i rítmiques; fonaments per a la determinació de l'espai i el temps escènics; l'espai d'interacció: proporció interna i proporció externa. Primeres intuïcions sobre la determinació del model expressiu (estil).
5. Definició de l'estil. Síntesi del procés d'anàlisi deductiva amb el procés d'indagació i de construcció inductiu. Definició dels criteris generals expressius de l'espectacle i la seva aplicació a tots els llenguatges que participen en l'espectacle. Concepte d'estil o norma poètica. Consideració tècnica, ètica i estètica dels mètodes, materials i conceptes que caldrà utilitzar en el procés d'assaig en funció de la determinació de l'estil.

METODOLOGIA:

Metodologia (Cal indicar el nre d'hores de lectivitat presencial, així com les hores de treball autònom de l'alumne. Per exemple: 6 crèdits ECTS = 90 hores lectivitat presencial (60%) i 60 hores de treball autònom de l'alumne (40%) = 150 hores totals):

ASSIGNATURA: ESCENIFICACIÓ 1.

4 ECTS: 100 H. DE TREBALL DE L'ALUMNE

PROPORCIÓ: 60% TREBALL PRESENCIAL (60H.)

40% TREBALL AUTÒNOM (40H.)

1. Treball presencial (60% del treball total de l'alumne: 60 h.).

Classes magistrals.

Sessions expositives, explicatives i demostratives dels conceptes fonamentals que conformen l'escenificació d'un espectacle.

Les classes magistrals suposen aproximadament un 75% del treball presencial de l'alumne/a en l'assignatura.

Seminari o taller (Classes dirigides).

Es tracta de construir el coneixement a través de la interacció i l'activitat.

1. Professor/a i alumnes discuteixen i posen en comú l'aplicació dels conceptes i procediments explicats en casos concrets. Cada curs el professor/a proposa diversos textos o materials escènics per analitzar i treballar individualment i/o en equip. Sobre aquests textos o materials el professor/a proposarà exercicis d'anàlisi i/o pràctics incidint en els aspectes del temari que consideri adient destacar.

2. Els alumnes, individualment o dividits en grups, enceten el procés d'indagació inductiva. Les classes de seminari o taller suposen aproximadament un 20% del treball presencial de l'alumne en l'assignatura.

Tutories (Classes dirigides):

1. Tutoria de grup: seguiment per part del professor/a del procés d'aprenentatge de cada equip de treball.
2. Atenció personalitzada a l'alumne/a que l'ajudi i l'orienti en el procés d'aprenentatge dels conceptes i en l'aplicació del procediments. Les diferències de nivell i procedència dels/de les alumnes fan aconsellable aquesta atenció. Les tutories representen aproximadament un 5% de la totalitat del treball presencial de l'alumne/a en aquest assignatura.

Treball autònom (40% del treball total de l'alumne: 60 h).

En les hores de treball autònom:

1. L'alumne/a llegeix la bibliografia obligatòria.
2. L'alumne/a estudia els conceptes i procediments explicats a classe.
3. L'alumne/a fa els treballs individuals i en equip que proposa el/la professor/a
4. L'alumne/a prepara les intervencions a classe, personals o en equip, que el/la professor/a proposa.

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):

Els criteris d'avaluació són els següents:

- Presencialitat. L'alumne ha de complir com a mínim el 75% de la presencialitat en les classes magistrals i el 100% en les classes dirigides. Les absències, en aquest darrer cas, hauran de ser justificades.
- Lliurament o exposició de treballs -individuals o en equip- i seguiment de treball de classe. Els treballs ordinaris formen part del procés d'avaluació continuada. D'aquests treballs s'avaluarà: lliurament a termini, presentació, expressió i assoliment dels objectius proposats. Suposaran el 40% de la nota final.
- Treballs finals. Es valorarà: presentació, aplicació dels procediments, coherència interna i crítica del treball presentat. Suposaran el 60% de la nota final.

BIBLIOGRAFIA:

FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ BÀSICS:

ABIRACHED, R.: *La crisis del personaje en el teatro moderno*. Serie Teoría y práctica del teatro, núm.8. Madrid: Publicaciones de la ADE, 1994.

PFISTER, M.: *The theory and analysis of drama*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.

STANISLAVSKI, C.S.: *Obras Completas* (5 vols.). Buenos Aires: Ed. Quetzal, 1981-1986.

WATZLAWICK, Heklmick; BEAVIN, Jackson: *Teoría de la Comunicación humana*. Barcelona: Herder, 1983.

FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTARIS (AMPLIACIÓ)

BADIOU, A.: *Imágenes y palabras. Escritos sobre cine y teatro*. Buenos Aires: Ediciones Manantial, 2005.

BARKER, H.: *Arguments for a Theatre*. Manchester/New York: Manchester University Press, 1997.

BOGART, A.: *Los puntos de vista escénicos*. Serie Debate, 14. Madrid: Publicaciones de la A.D.E., 2007.

DONNELLAN, D.: *El actor y la diana*. (Col·l.: Arte, 146. Ensayos y manuales de la RESAD). Madrid: Fundamentos, 2004.

FOREMAN, R.: *Unbalancing acts. Foundations for a Theatre*. New York: Pantheon Books, 1996.

RICHARDS, T.: *Trabajar con Grotowski sobre las acciones físicas*. (Col·l.: Artes escénicas). Barcelona: Alba editorial, 2004.

SERRANO, R.: *Tesis sobre Stanislavski en la educación del actor*. México: Escenología A.C., 1996.

SIMÓ VIÑES, Ramon: *La retòrica de l'emoció. Aproximació al sistema Stanislavski*. (Col·l.: Monografies de teatre, 26). Barcelona: Institut del Teatre, 1989.

THIBAUDAT, J.P.: *Krystian Lupa*, (Col·l.: Mettre en Scène). Arles: Ed. Actes Sud- Papiers / Conservatoire National Supérieur d'Art Dramatique, 2004.

TURNER, C.; Behrndt, S.K.: *Dramaturgy and Performance*, (Col·l.: Theatre and performance practices). New York: Palgrave-Macmilan, 2008.

VASSILIEV, A.: *Sept ou huit leçons de théâtre*. París: Académie Expérimentale des Théâtres – P.O.L. Éditeur, 1999.